

LA FITXA D'AUTOAVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT EN EL PRÀCTICUM DE MAGISTERI. UN RECURS PER L'APRENTATGE DE COMPETÈNCIES PROFESSIONALITZADORES

Josep Callís i Franco

(GREM) Grup de Recerca en Educació Matemàtica UdG

Facultat d'Educació i Psicologia UdG

josep.callis@udg.edu

RESUM

L'experiència mostra la millora competencial que es produeix en els estudiants de magisteri durant el seu pràcticum de tercer al utilitzar una fitxa d'autocontrol i valoració de la docència, element integrat en el portafoli del pràcticum. La fitxa és un factor incentivador de la reflexió sobre la pròpia acció i un recurs d'aprenentatge i adquisició de competències professionalitzadores (treball cooperatiu, capacitat comunicativa, dissenys avaluatius; capacitat de reflexió crítica i anàlisi de concepcions i filosofia educativa; capacitat d'innovació didàctica;...); alhora que de millora de capacitats personal (, auto coneixement; capacitat crítica; respecte a les diferències personals; ...) i, per altre costat, eina d'autoavaluació de la docència impartida i recurs per a la millora de la innovació didàctica i aprenentatge en la recerca-acció.

L'experiència s'ha portat a terme durant nou cursos a la Facultat d'Educació i Psicologia de l'UdG si bé la present comunicació es centra prioritàriament en els resultats del grup del curs 2009-10 amb l'objectiu de sintetitzar i exemplificar, en un cas concret, el treball i enfoc desenvolupat en aquesta recerca. Paral·lelament, en algun cas, s'acompanyarà de valors comparatius amb els resultats globals obtinguts al llarg dels nou anys.

La recerca es treballa com a estudi de casos amb l'objectiu de detectar i avaluar les opinions dels estudiants com a subjectes actius de l'experimentació. Les dades han estat tractades sota un enfoc d'anàlisi qualitativa, les quals es recolliren a partir d'un qüestionari (CVUFAD: Criteris i Valoracions de l'Ús de la Fitxa d'Autoavaluació Docent) on de manera lliure i oberta cada estudiant ha valorat els aspectes que al seu entendre ha comportat la utilització de dita fitxa. A partir del buidat de les respostes d'aquest qüestionari, s'elabora un nou qüestionari (ICVUFAD: Incidència dels Criteris i Valoracions de l'Ús de la Fitxa d'Autoavaluació Docent) que permetés analitzar quantitativament el grau d'incidència i interiorització personal de cada un dels diferents criteris establerts pel CVUFAD.

El buidat dels resultats, demostra que l'experiència resulta plenament satisfactòria i que els objectius establerts com a base del projecte han estat plenament assolits, de manera que es pot concloure que l'ús de la fitxa d'autoavaluació docent resulta ser un excel·lent recurs per ajudar a desenvolupar competències professionalitzadores i de millora personal.

1. Introducció i marc teòric

La formació de mestres necessita, entre els seus objectius més essencials, generar competències professionalitzadores que serveixin tant per millorar les capacitats personals com per capacitar per la pràctica docent. Per la consecució d'aquests objectius resulta imprescindible integrar la realitat escolar dins el procés formatiu o el que és el mateix, integrar teoria i pràctica docent tot possibilitant la immersió professional. Aquest procés d'aprenentatge de la pràctica docent necessita, paral·lelament, d'una tutorització i guiatge reflexiu i crític (Falgàs, M., 2010).

És en aquest entorn de la realitat escolar on, fruit de les demandes, exigències i resultats que es produeixen dins l'aula a conseqüència de les interaccions amb l'alumnat, els mestres i la societat, que es constaten i es contrasten les pròpies conceptualitzacions professionals i capacitació teòrica, generant la necessitat de l'autoavaluació i obligant a l'aprofundiment sobre el propi coneixement o metacognició personal, factors claus, ambdós, per a tot procés de canvi i transformació personal.

La capacitació professional no es produeix ni és suficient pel fet de situar els/les estudiants dins la dinàmica i el context escolar, sinó que cal, a més, crear al seu costat, un ambient formatiu estimulants i que a través de la reflexió, la creativitat, la capacitat crítica i la recerca faci posar en joc els aprenentatges adquirits al llarg del període formatiu i els integri i contextualitzi en una realitat educativa concreta.

Les competències professionals exigeixen, per tant, uns aprenentatges oberts i creatius, segurs i flexibles, transferibles i adaptables a una realitat cada vegada més complexa i diversificada (Besalú, 2007), i és obvi que tot això necessita de les capacitats de saber *observar i analitzar* la realitat per tal de poder *actuar* sobre ella i en conseqüència poder *reflexionar* objectivament sobre aquesta realitat per tal de millorar-la

El procés formatiu del pràcticum necessita d'una integració específica entre pràctica i teoria ja que sense el component teòric l'aprenentatge experimental perd part de l'essència de la seva riquesa (Zabalza, 2009) i aquest entorn formatiu de reflexió o tutorització ha de potenciar l'aprofundiment teòric dels coneixements, l'experimentació i l'interactuació amb els altres, per poder, així, contrastar, reformular i co-construir plantejaments novedosos, ja que les competències professionals no s'adquireixen per còpia mimètica. (Esteve, O., 2009).

Investigacions diverses efectuades en el camp de la formació del professorat (Korthagen, 2001; Libermann, 1998; Wallace, 1991) indiquen que per a que un procés de formació del professorat desemboqui en un canvi qualitatiu és necessari adoptar un model més lligat a la realitat del professor en formació, que parteixi de les seves experiències viscudes i de la realitat del seu futur professional; un model, en definitiva, que neixi en la persona i no en el saber teòric. L'estructuració del procés formatiu cal planificar-lo i fonamentar-lo en base a un enfoc de pràctica reflexiva (Schön) on cadascú a partir de l'experiència viscuda a nivell individual o col·lectiva, reflexioni i prengui consciència de la seva particular situació i procés d'aprenentatge (*awareness*) i, fruit d'aquesta auto-observació i co-observació, planifiqui el canvi i els camins de millora.

Es tracta d'un aprenentatge constructivista (Freudenthal, 1991) on el coneixement es creat pel propi aprenent i no per tercers. És un mateix/a qui organitza el seu coneixement i li dóna significat; coneixement nascut, inicialment, més del món perceptual que no pas conceptual i a partir del qual es podran crear vincles i connexions cícliques amb els coneixements teòrics ja interioritzats.

Korthagen (2001) constata que per a que es pugui construir coneixement o competències noves i, per tant, també, per transformar l'acció i formació d'un docent és necessari aplicar un procés de pràctica reflexiva fonamentada en la metodologia o model que denomina ACLAT on la cognició i l'aprenentatge estan estretament relacionats amb interacció i *co-construcció* feta amb els altres iguals de manera sistemàticament i organitzada (Zona de Desenvolupament Proper, Vygostky, 1978). Les fases d'aquest procés es concreten en:

- a) L'inici de tota transformació ha de sorgir de l'observació de la pròpia experiència i de l'actuació (*action*) feta en pràctiques concretes que sovint resten integrades sota processos purament intuitius i inconscients.

- b) Cal iniciar una primera presa de consciència, un “mirar cap enrere” i fixar l’atenció en l’actuació duta a terme (*attention*).
- c) Analitzar amb consciència crítica el valor de la pròpia acció (*awareness*) que ens faci capaços de visualitzar i verbalitzar aspectes de la nostra actuació que poden ser millorats.
- d) Reflexionar amb consciència objectiva que ens permeti la projecció i cerca d’alternatives que puguin millorar el punts analitzats com a millorables
- e) Aplicació conscient de les innovacions plantejades, en actuacions posteriors fetes amb capacitat avaluatòria. A partir d’aquí s’inicia un nou cicle.

La capacitació per a la innovació educativa i per tant, també, la dels futurs/es mestres necessita d’aquest procés formatiu que potencii *l’observació i avaluació de la pròpia pràctica*, base essencial per assolir un estadi de *capacitat d’innovar sobre la pràctica*, clau de volta per ser competents per aplicar la *recerca sobre la docència*.

El projecte de la recerca que es presenta en aquesta comunicació es mou, doncs, sota les perspectives de la integració dels estudiants en un procés d’implicació en la realitat escolar i en la presa de decisions tot aplicant una metodologia de pràctica reflexiva basada en el model ALACT d’autoformació.

2. El context de l’experiència

La investigació analitza la incidència en el desenvolupament de competències professionalitzadores dels estudiants de magisteri al utilitzar una fitxa d’autoavaluació de la pràctica docent a l’aula en la seva estada de pràcticum a les escoles.

L’estratègia i ús de la fitxa d’autoavaluació de la docència pràctica com a recurs metodològic per generar l’adquisició de competències professionalitzadores l’estic aplicant des de fa nou cursos en el procés tutorial del pràcticum de tercer de magisteri de la Facultat d’Educació i Psicologia de l’UdG. La fitxa forma part i és un element més d’entre un seguit d’innovacions aplicades en la tutoria del pràcticum i, part constituent i bàsica en l’ús del portafoli com a element potenciador i estimulador de processos de metacognició i transformació d’actituds personals.

3. Objectius

L’objectiu de la recerca està centrat en detectar i avaluar els resultats assolits en la pràctica docent en l’estada de pràctiques de tercer. Es tracta de veure si la fitxa aporta algun tipus d’evolució conceptual fruit de la reflexió i metacognició personal sobre els propis conceptes i valors educatius que genera l’ús de la fitxa. En aquest entorn experimental s’han situat els estudiants com a subjectes actius de l’experimentació i en un entorn de pràctica reflexiva. Des de l’inici es crea un context on l’estudiant, a partir de les concepcions adquirides durant el seu procés formatiu, sigui creador i planificador del procés d’aplicació pràctica en la seva docència d’aula. Alhora es pretén que aquest entorn sigui, al mateix temps, un espai d’intercanvi cooperatiu.

a. *Objectiu general*. S’estructura sota una doble direccionalitat.

a.1. Aprofundir en la conceptualització professional.

Pretén que l’estudiant prengui consciència de les seves metacognicions conceptuals i a partir d’aquí aprofundir i modificar actituds personals que incideixin en l’adquisició de capacitacions i competències professionals.

a.2. Generar competències professionalitzadores per millorar la pràctica docent a l’aula

La fitxa d'autoavaluació docent permet analitzar, dia a dia, la pròpia tasca docent i detectar les actuacions positives, les deficiències observades i les línies de millora que cal aplicar.

El desenvolupament d'aquests dos objectius generals comporta un seguit d'objectius específics subdividits en tres nivells: a) la pràctica docent; b) el treball cooperatiu i, c) evolució personal.

a. Pràctica docent

- Capacitar per a una millora en el rendiment docent a l'aula.
- Adquirir una major capacitat crítica davant el fet educatiu.
- Millorar l'auto coneixement personal i l'autoconfiança.
- Estimular la importància de posseir conceptes profunds de filosofia educativa com a essència per a ser un bon professional de l'educació.
- Capacitat per poder elaborar una fitxa que sintetitzi la complexitat que es genera en tot procés docent i altres aspectes avaluatius del procés discent.
- Crear la necessitat d'innovar les metodologies d'aprenentatge.
- Adquisició d'hàbits i estratègies docents que positivitzin l'aprenentatge dels alumnes i l'atmosfera social de l'aula

b. Treball cooperatiu

- Capacitar pel consens democràtic i reflexiu de criteris no unitaris.
- Desenvolupar processos i adquirir tècniques que potenciïn la comprensió i sentit del treball cooperatiu a través de l'adquisició d'actituds positives vers els companys.
- Potenciar el sentit de pertinença a un grup, equip i col·lectiu professional i estimular-ne la seva relació.

c. A nivell personal

- Potenciar la comprensió i interès per l'aprenentatge com un procés de millora personal fruit de l'auto reflexió i no com un procés de repetició de continguts.
- Ampliar i profunditzar en les pròpies actituds i creences professionals sabent detectar, críticament, els punts forts i els febles d'elles.

En síntesi es tracta de capacitar-los per ser capaços de constatar evidències sobre la seva pròpia pràctica docent que els permeti emetre judicis de valor objectius i ser capaços de preparar alternatives d'innovació i recerca.

4. La mostra

Tal com s'ha indicat, la mostra han estat els estudiants inscrits en la meua tutoria de pràctiques de tercer de magisteri de la Facultat d'Educació i Psicologia de l'UdG. El procés s'inicià en el curs 2002-2003 fins l'actual curs 2010-2011. En total han estat 57 estudiants.

Considerant que les respostes donades al qüestionari CVUFAD, cada any, poden ser criteris relativament diferents en quant a la forma però força idèntics en el fons, s'opta

aquí, per valorar prioritàriament l'experiència desenvolupada pels part dels 7 estudiants de la tutoria del pràcticum del curs 2010-11 ja que els resultats i valoracions d'un sol curs són per sí mateixos una clara exemplificació dels resultats que s'han vingut repetint any rere any. S'inclouen, també, algunes comparances respecte les dades globals dels nou cursos.

5. Organització i disseny de l'experiència

L'experiència es va planificar en dues fases i les seves corresponents subfases:

a. Fase de reflexió i disseny de la fitxa de docència

a.1. Disseny i creació de la fitxa de valoració de la docència

a.1.1. Disseny de la fitxa inicial d'autoavaluació de la docència. Com a activitat del procés de tutorització es demana als estudiants que en el supòsit que haguessin d'avaluar la pràctica docent dels altres companys del grup de pràcticum, dissenyin cada un, una fitxa on es demostrí i constati la qualitat professional del company/a que fes la sessió pràctica a l'aula.

a.1.2. Fase de reflexió i síntesi de propostes. El conjunt de les fitxes inicials es lliurà a cada un dels membres del grup perquè tenint en compte les aportacions fetes pels altres companys i companyes, puguin fer, si ho creuen oportú, les modificacions i complementacions oportunes a la seva fitxa inicial.

a.1.3. Síntesi final i creació de la fitxa definitiva. Les noves propostes són presentades i raonades per cada estudiant davant el grup i, tot seguit, treballades conjuntament per polir, si cal, cada una de les propostes.

Finalitzat aquest procés, la fitxa que en resulta per a cada estudiant, serà la que s'utilitzarà per avaluar la seva docència per part dels altres companys/es i la que utilitzarà per fer el seu autocontrol i reflexió sobre la pràctica desenvolupada. En alguns casos de fitxes molt similars es pot arribar a consensuar una fitxa conjunta.

b. Aplicació pràctica

b.1. Aplicació personal. Cada estudiant procura tenir present els punts constitutius de la seva fitxa de docència tant per a la planificació de les sessions com durant la posta en pràctica i autoavaluació.

b.2. Valoració de la docència. Cada estudiant visita i avalua una o dues sessions de docència pràctica efectuada per uns altres companys/es. Idènticament, l'avaluació del tutor de la facultat es fa, també, a partir d'aquesta fitxa.

Amb l'aplicació de les dues tipologies de tractament indicades, s'intenta:

- Potenciar la reflexió crítica sobre el sentit i profunditat de la docència.
- Impulsar la necessitat d'innovació didàctica i generar criteris de recerca-acció.
- Reflexionar i profunditzar sobre l'avaluació i procediments avaluatius.
- Prendre consciència dels factors positius i negatius de la pròpia acció i concepció educativa.
- Potenciar la necessitat i rendibilitat del treball cooperatiu

6. El procés

El projecte no és un fet puntual que per ell sol té sentit i personalitat sinó que cal tenir en compte que aquest es desenvolupa interrelacionat amb d'altres elements constitutius del treball global del pràcticum i que en el seu conjunt, cadascun d'ells incideix sobre els altres i a la inversa. Entre alguns dels treballs que hi tenen repercussió directa, cal destacar:

- a) Diari de pràctiques. Es treballa per capacitar la reflexió sobre tres elements cabdals per a l'anàlisi de qualsevol fet educatiu: què passa o ha succeït?; per què passa el que passa? i, com millorar el que ha passat?.

En el què, cal ser capaç de tenir dots d'observació sobre la realitat docent. En el per què, cal cercar raonaments i explicacions teòriques sobre el fet que ha succeït o s'ha observat tot utilitzant les pròpies bases de coneixements adquirits. El com implica dots d'innovació, capacitat crítica i capacitat didàctica per tal de fer propostes d'aplicació.

- b) Treball de pràcticum. Correspon al bloc on s'estructura el projecte corresponent a la docència pràctica d'una proposta d'innovació. Té una gran relació amb la fitxa d'autoavaluació de la docència donat que en aquest treball de pràcticum s'aprofundeix en la planificació de les interrelacions entre competències, objectius, activitats, metodologia, ... Un factor a destacar, aquí, és el treball d'elaboració de la fitxa d'avaluació del propi treball de pràcticum amb un procés relativament semblant al que detallem respecte la fitxa d'autoavaluació de la docència, però que no tractarem en aquesta comunicació.

7. La Fitxa d'Autoavaluació de la Docència

Les fitxes dissenyades (exemples: annex 1 i 2) poden resultar bastant diferenciades o relativament apropades entre elles. Per aquest motiu es respecten les propostes finals dissenyades per part de cada estudiant si bé, generalment, totes elles solen tenir en compte uns determinats blocs característics com són:

- Capacitat comunicativa i expressiva
- Grau d'adequació i correcció del contingut impartit
- Anàlisi de la seqüència de classe (motivació, temporalització, control de l'aprenentatge de l'alumnat, control de l'aula; ...)
- Planificació didàctica (adequació a fases de l'aprenentatge didàctic; nivell d'activisme i descoberta; ús de recursos i materials manipulatius; tipologia d'activitats que es proposen; participació de l'alumnat,...)

8. Metodologia

Per valorar els resultats de l'experiència i fins a quin punt la fitxa ha servit per assolir els objectius pretesos, es planteja a través de dues fases:

1. Anàlisi qualitativa feta a partir d'un qüestionari obert (CVUFAD) on cada estudiant valora el què ha significat i per a què li ha servit l'experiència i la fitxa. L'objectiu és recollir els criteris i els valors d'aprenentatge que els ha generat l'ús de la fitxa

d'avaluació docent tot remarcant-ne els aspectes positius i negatius i les propostes de millora. Les diferents consideracions aportades són, posteriorment, catalogades i classificades per elaborar-ne la corresponent taula classificatòria.

2. Anàlisi quantitativa dels valors de prioritització que donen a la taula que recull les diferents consideracions aportades i que constitueix el qüestionari ICVUFAD. Aquest es lliura de nou als estudiants per tal que les valorin prioritant-ne la importància que li ha representat per a ell/a. A partir de dites valoracions es fa el corresponent anàlisi per determinar la importància i incidència de cada criteri.

9. Anàlisi de resultats

Es diferencien dues anàlisis:

- a) la prioritització dels criteris i aprenentatges
- b) el grau d'incidència i interiorització d'aquests aprenentatges

9.1. Priorització de criteris

Les valoracions fetes en el qüestionari CVUFAD no permeten generalitzar i analitzar el procés de forma global sinó simplement recollir les opinions i criteris que segons els estudiants genera i potencia l'ús de la fitxa de docència. La classificació de les respostes permet diferenciar tres blocs d'incidència i els seus corresponents subapartats:

- a) Transformació personal. S'hi poden diferenciar els referits a la pròpia metacognició i els centrats en les capacitats de relació
- b) Competència professional. Es diferencien els relatius a la conceptualització teòrica i els relacionats amb la concepció de la pràctica
- c) Pràctica docent a l'aula. Es classifiquen segons incideixen en la planificació o bé en l'autoavaluació.

La taula adjunta permet detectar el grau d'incidència o freqüència de cada un dels criteris. Cal constatar que una mateixa persona pot indicar més d'un criteri, conseqüentment els percentatges totals superen, en totes les taules, el 100%.

		2010-11		2002 -2011	
		f	%	f	%
Estudiants totals		7		57	
P E R S O N A L	a.1) Metacognició				
	☐ Permet millorar i créixer personalment. Aporta reflexió, exigència personal, et fa més crític i aprens a autoavaluar-te	7	100	52	91,23
	a.2) Capacitat de Relació				
	☐ Millora la relació professional amb el tutor/a de l'escola	2	28,6	14	24,56
	☐ Significa i aporta una millora en la relació amb l'alumnat	1	14,3	9	15,79
☐ Dóna seguretat i confiança	2	28,6	5	8,772	
P R O F	b.1) Conceptual				
	☐ Permet conèixer els propis conceptes sobre ser mestre/a i què n'espero de mi mateix/a	5	71,4	47	82,46
	☐ Et fa créixer professionalment i et fa més crític/a, estricte/a i	3	42,9	51	89,47

E SS I O N A L	<i>exigent/a , ... a nivell professional</i>				
	☐ <i>Et permet valorar el sentit i prestigi de la tasca docent</i>	2	28,6	22	38,6
	b.2) Actuació				
	☐ <i>Aprofundeixes sobre què cal fer i què cal tenir en compte per un treball educatiu ben fet i per ser professional de qualitat</i>	5	71,4	44	77,19

P R D À O C C T E I N T A	c.1) Planificació				
	☐ <i>Constatar que l'aprenentatge de l'alumne no només depèn de les seves capacitats sinó també les nostres competències</i>	2	28,6	8	14,04
	☐ <i>L'activitat a l'aula es converteix en una actuació molt més reflexiva i feta amb coherència i sentit</i>	2	28,6	28	49,12
	c.2) Autoavaluació				
	☐ <i>Permet analitzar i reflexionar el què fas bé i el què fas malament, com millorar-ho i per tant autoanalitzar-te a cada sessió</i>	5	71,4	48	84,21
	☐ <i>Permet preparar molt millor les classes, tenir molt més clares les pautes d'actuació</i>	4	57,1	37	64,91

9.2. Grau d'incidència

L'aplicació del qüestionari ICVUFAD consistí en demanar a cada un dels estudiants que valoressin cada un dels dotze criteris recollits, ordenant-los de l'1 a 12 segons en consideressin la seva importància (1 per la màxima prioritat i 12 per la menor). Aquesta valoració o ordenació permet detectar el valor o prioritat que es dona a cada criteri i conseqüentment determina el seu grau incidència i interiorització.

La taula adjunta recull la mitjana, sobre la base 12, de cada criteri i també la posició d'ordre que ocuparia. A la vegada s'acompanya de la mitjana global dels nou anys.

		Estudiants totals		2010-11		2002 -2011	
				7		57	
		Ordre	Mitjana	Ordre	Mitjana		
P E R S O N A L	a.1) Metacognició						
	☐ <i>Permet millorar i créixer personalment. Aporta reflexió, exigència personal, et fa més crític i aprens a autoavaluar-te</i>	2	10,6	2	10,8		
	a.2) Capacitat de Relació						
	☐ <i>Millora la relació professional amb el tutor/a de l'escola</i>	9	4,3	8	5,1		
	☐ <i>Significa i aporta una millora en la relació amb l'alumnat</i>	10	3,5	11	2,4		
	☐ <i>Dóna seguretat i confiança</i>	8	6,1	12	2,1		
P R O F E S S I	b.1) Conceptual						
	☐ <i>Permet conèixer els propis conceptes sobre ser mestre/a i què n'espero de mi mateix/a</i>	4	8,7	5	9,3		
	☐ <i>Et fa créixer professionalment i et fa més crític/a, estricta/a i exigent/a , ... a nivell professional</i>	5	8,4	4	9,5		
	☐ <i>Et permet valorar el sentit i prestigi de la tasca docent</i>	12	2,8	9	4,6		
	b.2) Actuació						

O N A L	☐ <i>Aprofundeixes sobre què cal fer i què cal tenir en compte per un treball educatiu ben fet i ser un professional de qualitat</i>	6	6,6	6	9,1	
	P R D À O C C T E I N C T A	c.1) Planificació				
		☐ <i>Constatar que l'aprenentatge de l'alumne no només depèn de les seves capacitats sinó també les nostres competències</i>	11	3,1	10	2,7
		☐ <i>L'activitat a l'aula es converteix en una actuació molt més reflexiva i feta amb coherència i sentit</i>	7	6,4	7	8,9
	c.2) Autoavaluació					
	☐ <i>Permet analitzar i reflexionar el què fas bé i el què fas malament, com millorar-ho i autoanalitzar-te a cada sessió</i>	1	11,5	1	11,2	
	☐ <i>Permet preparar molt millor les classes, tenir molt més clares les pautes d'actuació</i>	3	9,3	3	9,6	

És destacable que els cinc criteris més prioritzats en el present curs coincideixen amb els mateixos a nivell de la globalitat de la recerca que es concreten en:

1. *Permet analitzar i reflexionar el què fas bé i el què fas malament, com millorar-ho i per tant autoanalitzar-te a cada sessió.*
2. *Permet millorar i créixer personalment. Aporta reflexió, exigència personal, et fa més crític i aprens a autoavaluar-te.*
3. *Permet preparar molt millor les classes, tenir molt més clares les pautes d'actuació.*
4. *Permet conèixer els propis conceptes sobre ser mestre/a i què n'espero de mi mateix/a.*
5. *Et fa créixer professionalment i et fa més crític/a, estricte/a i exigent/a , ... a nivell professional*

La varietat d'aquests factors seleccionats com a més importants, mostra que l'ús de la fitxa de docència permet transformar i modificar aspectes personals, professionals i de docència pràctica, sent aquesta última on es remarca la màxima aplicació. Si l'atenció es centra, al contrari en les competències que entenen desenvolupa menys l'ús de la fitxa, ens trobem que la menor incidència corresponen a:

12. *Et permet valorar el sentit i prestigi de la tasca docent*
11. *Constatar que l'aprenentatge de l'alumne no només depèn de les seves capacitats sinó també les nostres competències*
10. *Significa i aporta una millora en la relació amb l'alumnat*

Si l'ordenació de prioritització es fa a partir dels blocs constitutius de la taula i no dels criteris un a un, llavors els resultats que s'obtenen són:

	10-11	Global
Incidència a nivell personal	6,125	5,1
Incidència professional	6,625	8,1225
Incidència en la pràctica docent	7,575	8,1

D'això es desprèn que l'aprenentatge competencial que l'elaboració i ús de la fitxa de docència ha aportat als estudiants del curs 2010-11, ha estat de manera prioritària centrat en l'àmbit de la pràctica docent a l'aula mentre que en menor mesura, però en igualtat d'influència, sobre la transformació personal i professional. Al mateix temps es constata que és l'àmbit de les relacions el que, globalment, en resulta menys beneficiat.

Els resultats per blocs, sí mostren diferències significatives respecte l'evolució global de l'experiència on hi ha una igualtat d'incidència sobre la capacitació professional i sobre la pràctica d'aula i que on se'n constata menys és en la transformació personal.

9.3. *Les valoracions negatives*

Resulta interessant i significatiu que davant el 60% que indica que tot resulta correcte i per tant no senyalen aspectes que calgui millorar, hi ha un 40% que a part de considerar l'experiència com a molt positiva, aporten alguna consideració en relació a aspectes que poden arribar a ser negatius i que, per tant, cal tenir en consideració futura.

Aspectes negatius	%
<i>Tensió innecessària per voler arribar a la perfecció</i>	28,6
<i>Redueix la naturalitat. Penses massa amb els objectius amb que t'has d'avaluar</i>	14,3
<i>Fitxa massa extensa</i>	14,3
<i>Garantir l'objectivitat dels companys si t'avaluen. El "col·leguisme" no és prou objectiu</i>	42,9
<i>Experiència simbòlica i puntual no integrada en una planificació formativa global</i>	28,6

D'aquestes aportacions queda palesa la necessitat de millorar l'objectivitat avaluadora que han de fer els propis companys i treballar més factors de control emocional.

9.4. *Les aportacions per a la millora de l'experiència*

El 100% de la mostra indica que l'experiència resulta molt profitosa i enriquidora i que cal mantenir-la i alhora, també, en el 100 % dels casos, sí aporta alguna que altra consideració per fer més efectiva i profitosa l'experiència.

Consideracions per millorar l'experiència	%
<i>Intensificar les posades en comú, prèvies a l'elaboració final de la fitxa</i>	42,9
<i>Diferenciar la fitxa d'autoavaluació de la de la visita dels companys/es</i>	14,3

<i>Fer-se pròpia la tasca i no com una obligació</i>	14,3
<i>Cal plantejar la visita com un acte cooperatiu i no avaluatiu</i>	14,3
<i>Tenir cura de preparar (personalment i escola) com fer la recepció dels companys</i>	28,6
<i>Que la utilitzi el tutor de l'escola i a partir d'ella ens facin els comentaris sobre la nostra actuació</i>	42,9

Com a factors a tenir en compte caldrà tenir present, essencialment:

- intensificar el procés de participació i implicació inicial
- cercar la integració dels tutors de l'escola en el projecte i que la fitxa sigui la base del seu treball d'observació de la pràctica docent dels futurs i futures mestres.

10. Síntesi de conclusions

La síntesi dels resultats mostra que els estudiants valoren molt positivament l'ús de la fitxa d'autoavaluació de la docència justificant que els ajuda a fer-se càrrec, objectivament, de la seva pròpia actuació com a docents; els millora la seva reflexió metacognitiva i d'auto coneixement alhora que la seva capacitat crítica i ajuda a intensificar les relacions personals i intergrupals, a més de ser un bon aprenentatge per a la preparació i capacitat per a la recerca-acció.

Aquests resultats es manifesten en:

- canvi de posicionament personal en la docència pràctica a l'aula, amb una actitud que els permet ser molt més reflexius i crítics tant amb ells mateixos com en el control del procés docent.
- capacitat per saber valorar, de manera crítica, la dinàmica de la classe i l'acció professional dels mestres
- una transformació personal millorant, auto coneixement, l'equilibri i serenitat; i el respecte a les diferències personals.
- saber valorar la necessitat i riquesa del treball cooperatiu i la seva importància i necessitat dins l'escola.
- un aprofundiment en concepcions de filosofia educativa en el que significa ser mestre i la concepció d'escola.
- la necessitat de la innovació permanent

11. Qüestions i consideracions pel debat i a tenir en compte pel futur

En base a aquests resultats, cal plantejar-se:

- De quina forma pot millorar-se l'ús de la fitxa de docència per tal que potenciï més, les competències relacionades amb el treball cooperatiu i de grup?
- Quina o quines estratègies fora bo d'aplicar per tal que la fitxa redueixi la possible tensió emocional que pot generar?
- Quines alternatives poden ajudar a reduir situacions de trencament de dinàmica de classe amb la presència de companys avaluadors?
- Considerant que les valoracions fetes sobre els intercanvis i visites a companys els resulten molt positives i molt enriquidores a nivell personal i professional però

alhora insuficients, seria positiu cercar formes de planificació dels pràcticum que intensifiquessin aquesta possibilitat d'intercanvi o al contrari podria generar desconexió amb la realitat on cadascú ha de fer la seva pràctica?

- Seria adequat i prudent, que a partir de la fitxa docent el propi practicant/a hagués de fer-se l'autoavaluació de l'actuació docent i contrastar-la amb la valoració efectuada per tutors i companys?
- Integrar el tutor de l'aula i el seu compromís per tal que participi en l'experiència, no li pot portar a un conflicte emocional i professional?

BIBLIOGRAFIA

- **Airasian, Peter W. y Gullickson, Arlen R.** "Herramientas de autoevaluación del profesorado". Editorial Mensajero. Bilbao
- **ATTE** - Protocolo para evaluación de la actividad del profesor. "Formacion de directores de centros educativos". Universidad de Deusto. Bilbao
- **ATTE** (2009) - Autoanálisis de la práctica docente. Programa Docentia-Universidad de Salamanca. Salamanca.
- **Besalú, X.** i altres (eds.) (2007). *Mestres del segle XXI*. Curbert CG. Girona
- **Calbó, M. i altres** (2009). Guia per a l'avaluació de competències en el pràcticum de mestre/a. AQU Catalunya. Barcelona
- **Cano, Elena** (2006) - Cómo mejorar las competencias de los docentes: guía para la autoevaluación y el desarrollo de las competencias del profesorado. Graó. Barcelona.
- **Carmen L. del, Batllori, R., Falgàs, M** (2006). "Una experiència de pràcticum col·laboratiu", a *Perspectiva Escolar*, núm. 30. Rosa Sensat. Barcelona.
- **Elliott, J.** (1993): El cambio educativo desde la investigación-acción. Madrid
- **E.O.E.P.s** (1997) -Guia para la reflexión y la evaluación de la propia práctica docente. C.P.R.s -S.I.T.E. Badajoz
- **Esteve, O., Milief, K., Alsiana, A.** (2009). *El aprendizaje realista en la formación inicial del profesorado*. Octedro. Barcelona.
- **Esteve, O.** (2010) - Noves perspectives en la formació de professorat de Llengües: cap a l'aprenentatge reflexiu o aprendre a través de la pràctica. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona
- **Falgàs, Margarida** (2010)– Fer de Mestre. Escola Catalana, 461. Omnim Cultural. Barcelona
- **Freudenthal, H.** (1991) Revising mathematics education . Kluwer. Dordrecht
- **Imbernón, F.** (2007); *10 Ideas clave. La formación permanente del profesorado. Nuevas ideas para formar en la innovación y el cambio*. Graó. Barcelona.
- **Korthagen, F. A.** (2001) Linking Practice and Theory. The Pedagogy of Realistic Teacher Education. LEA. London
- **Lieberman, A.** (1998) The growth of educational change as a field of study: Understanding its roots and branches. En A. Hargreaves, A. Lieberman, M. Fullan y D.Hopkins (eds.) International handbook of educational change (pp.1320). Kluwer. Dordrecht

- **Martínez Bonafé, J.** (1991): Proyectos curriculares y práctica docente. Díada. Sevilla
- **Nieto Gil, Jesus M^a** (1996). E.E. La Autoevaluación del profesor. Editorial Española. Madrid
- **Onrubia, J.** (1993) Enseñar: crear Zonas de Desarrollo Próximo e intervenir. En C. Coll (ed.) El constructivismo en el aula (pp. 193 y ss.). Graó. Barcelona.
- **Pérez Gómez, A.I.** (1992): «La función y formación del profesor/a en la enseñanza para la comprensión. Diferentes perspectivas », en Gimeno Sacristán, J., y Pérez Gómez, A.I. Comprender y transformar la enseñanza. Morata, pp.398-429. Madrid.
- **Schön, D. A.** (1987) Educating the Reflective Practitioner: Toward a New Design for Teaching and Learning in the Professions. JosseyBass Publishers. San Francisco.
- **Vygotsky, L.S.** (1978) Mind in society. The development of higher psychological processes. Cambridge (Mass): Harvard University Press. Cambridge.
- **Wallace, M.** (1991) Training Foreign Language Teachers: a reflective approach. Cambridge University Press. Cambridge.
- **Zabalza, M. A.** (2009). "Prácticum y formación: ¿En qué puede formar el prácticum?". Conferencia del X Simposium Internacional sobre el Prácticum y prácticas en empresas en la formación universitaria. Imprenta Universitaria. Poio.

ANNEX 1: EXEMPLE DE FITXA D'AUTOAVALUACIÓ

MESTRE:	DATA:				
CRITERIS D'AVAUACIÓ: Molt – 2. Bastant - 3. Una Mica - 4. Poc - 5. Gens	1	2	3	4	5
Habilitats socials de relació amb l'alumnat					
Sap repartir la mirada cap a tots els alumnes					
Correcta interacció i contacte amb l'alumnat					
No fa diferències entre alumnes i sap atendre les necessitats específiques de cadascú					
No fa sentir a l'alumnat culpable dels seus dèficits sinó que l'ajuda a superar-los					
Comparteix experiències i sentiments					
Transmet motivació als alumnes					
Es mostra segur					
Manté tranquil·litat					
Habilitats lingüístiques					
Utilitza un lèxic precís					
Té fluïdesa quan parla					
Té una vocalització correcta					
Claredat en les instruccions que dona					
Utilitza un llenguatge adequat als destinataris					
Habilitats estratègiques pel que fa l'actuació del mestre durant la sessió i/o activitat					
L'entonació és correcta					
Demostra proximitat i bon humor					
Bon ritme i s'entén a l'hora d'expressar-se					

Té una bona expressió facial i corporal					
Té bon humor					
Està en moviment i no pas rígid					
S'adequa a l'espai determinat					
S'adequa al temps determinat					
Es mostra segur i manté tranquil·litat					
Sap improvisar quan cal					
Habilitats estratègiques en relació amb l'aula					
Escriu correctament a la pissarra i utilitza tots els suports necessaris					
Manté el silenci a l'aula quan cal i manté el control d'aquesta sense violències					
Es col·loca correctament per poder observar tots els alumnes					
Bona adequació del material utilitzat					
Aprofita el temps en tot moment i ha preparat abans tot el necessari					
Habilitats metodològiques					
El seu discurs és fàcil de seguir per l'alumnat					
És flexible i sap adaptar-se a la classe					
Té una manera de fer original i deixa lloc a la creativitat dels alumnes					
Dóna responsabilitats					
Busca el raonament					
Manifesta interrogants i reflexió als alumnes					
Rep correctament les aportacions crítiques					
Utilitza una metodologia activa					
Fomenta el treball cooperatiu					
Utilitza avaluació sumativa. Aplica diferents activitats i interaccions de					

l'alumnat					
La base de l'aprenentatge és el llenguatge i el diàleg crític amb l'alumnat					
Intenta en tot moment que l'alumnat faci descoberta i creació					
Utilitza el joc com a mètode d'aprenentatge					
Atenció a la diversitat					
Atén als interessos dels alumnes i sap reconduir la classe si cal					
Atén a les diverses necessitats i maneres de fer de l'alumnat					
Observa en tot moment l'evolució de cada alumne i les seves actuacions					
Personalitza les maneres de dir i avisar segons l'alumnat i les seves necessitats					
Sap utilitzar diferents tipus d'exigència segons les necessitats de cada alumne					
Valora i exposa la importància de ser diferents entre ells i complementar-se					
Ordre i disciplina					
No jutja contínuament					
Avisa personalment aquells que es distreuen sense deixar-los en ridícul					
Busca i troba estratègies perquè hi hagi quan calgui silenci a l'aula					
Ajuda perquè l'alumnat tinguin una postura i comportament correcte					
Components i habilitats estratègiques pel que fa al contingut i forma de l'activitat o sessió					
Domina el tema que explica					
Té els coneixements necessaris					
Es nota la preparació prèvia de la classe					
L'estructura és ordenada i estructurada					
Exposa els objectius de l'activitat					

L'activitat conté una presentació, el desenvolupament i una conclusió					
Sap reconduir el tema i el nivell de l'explicació si cal					
Observacions					
Et felicito per...					
Hauries de millorar...					
Altres...					

ANNEX 2: EXEMPLE DE FITXA D'AUTOAVALUACIÓ

Criteris Avaluatius: Molt, Bastant, Poc, Gens					
NOM:		M	B	P	G
Elements sociolingüístics:	Usa lèxic i vocabulari adequat a l'activitat i als infants				
	S'expressa de forma entenedora				
	Interacciona amb els nens i les nenes				
	Reforça positivament als infants				
	Potencia situacions que permetin participar als alumnes				
	Dóna llibertat per actuar als seus alumnes i potencia que assumeixin responsabilitats dins l'acte docent				
	Accepta i respon les preguntes dels infants				
	Atent les necessitats de cada alumne sense desatendre la classe				
	S'adequa al temps i a l'espai				
Elements estratègics:	Es mostra proper a l'alumnat a l'hora d'interaccionar amb elles i ells				
	Fa servir una entonació i ritme adequat				
	Usa adequadament els suports dels que disposa (audiovisuals, murals...)				
	L'aula i els materials es troben preparats abans d'iniciar la sessió				
	Presenta seguretat en tot el que exposa i/o fa				
	Mostra una expressió facial i corporal acord amb el moment				
	Utilitza exemples per fer més amena i entenedora l'activitat				
	Està atent i evita el descontrol de la classe a l'hora que realitza l'activitat				
	Es fa servir de les eines necessàries per tal de motivar al grup classe				
	Potencia l'autoaprenentatge, la manipulació i la vivenciació en detriment de la classe magistral				
	Principalment les activitats potencien el descobriment i				

	l'abstracció de conceptes				
	Si sorgeix algun conflicte s'imposa la mediació i la reflexió per sobre del càstig				
	La metodologia i el tipus d'agrupament que fa servir s'adequa a les necessitats del seus alumnes				
	Els objectius de les activitats s'adeqüen al currículum				
Elements lingüístics:	La seva fluïdesa és adequada				
	Fa servir frases clares				
Elements culturals:	Mostra coneixement de tot allò exposat				
	Si sorgeix algun impediment o desconeix alguna informació sap solucionar-ho fent servir els recursos més adequats				
Elements funcionals:	L'activitat és útil i interessant				
	Argumenta el discurs per tal de donar-li sentit i potencia la reflexió i la crítica dels infants				
	Les activitats estan contextualitzades i tenen un sentit pràctic per als nens i les nenes				
	Les activitats estan relacionades amb el temari treballat i donen peu a treballar temari nou				
Elements discursius:	La sessió està ben estructurada				
	Aquesta estructura és flexible i permet modificar la sessió en funció de les necessitats de la classe				

Observacions: Punts forts / Punts febles / Altres: